

АНОТАЦІЯ

Василечко Н. В. Зміцнення фінансової безпеки держави шляхом протидії офшоризації податків. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка». – Львівський торговельно-економічний університет, Львів, 2021.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методичних основ та практичних рекомендацій з удосконалення державної політики забезпечення фінансової безпеки держави шляхом протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій.

Об'єктом дослідження є процеси забезпечення фінансової безпеки держави у сфері протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій, а предметом – теоретико-методичні засади та науково-практичні рекомендації з визначення пріоритетів, інструментів та засобів державної політики забезпечення фінансової безпеки держави шляхом протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій.

У дисертації вперше обґрунтовано теоретико-методичні засади впливу ухилення від сплати податків із використанням офшорних юрисдикцій на фінансову безпеку держави, який представлено структурою та переліком ризиків і загроз фінансовій безпеці держави за такими складовими, як бюджетна, боргова, банківська, грошово-кредитна, валютна та безпека небанківського фінансового сектору.

Визначені теоретико-методичні основи використання офшорних зон для ухилення від сплати податків, зокрема розширено перелік ідентифікаційних характеристик офшоризації (до оптимізації податкового навантаження додано фінансову таємницю, застосування прецедентного права, спрощену та швидку процедуру реєстрації компаній та емісій цінних паперів, ухилення від

валютного та банківського регулювання, фінансового моніторингу, уникнення обмежень щодо торгівлі за допомогою використання юрисдикцій-буферів), а також визначено їх дуальний вплив на фінансову безпеку держави.

Удосконалено науково-методичний інструментарій протидії ухиленню від сплати податків із застосуванням офшорних юрисдикцій, який передбачає формування управлінської системи деофшоризації економіки з елементами: суб'єктно-інституційне забезпечення, принципи, прямі та непрямі методи регулювання, механізми, адміністративні та економічні інструменти, взаємодія яких забезпечує реалізацію функцій, орієнтованих на спільний результат – зміцнення фінансової безпеки держави.

Розроблено методичний підхід до ідентифікації ризиків та загроз фінансовій безпеці держави у сфері ухилення від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій, що відрізняється введенням нової класифікаційної ознаки – сфери політики деофшоризації та дозволяє ідентифікувати низку загроз безпеки, пов'язаних з спрощеним режимом оподаткування, електронним адмініструванням податків, трансфертним ціноутворенням, міжнародними угодами та стандартами з уникнення подвійного оподаткування, розмиванням податкової бази, обміном інформацією, адмініструванням іноземних рахунків.

Обґрунтовано методичний підхід до оцінювання середовища використання офшорних юрисдикцій для ухилення від сплати податків, а саме розроблено авторську методику оцінювання податкової привабливості країн (за параметрами: податкове навантаження, зручність розрахунків, якість управління податковою системою, темпи економічного зростання, оплата праці, рівень корупції та макроекономічна стабільність країни), яка дозволяє ідентифікувати податкові «гавані» та офшорні зони, сфери, що потребують державного регулювання, здійснювати порівняння з податковою привабливістю України.

Запропоновано підхід до стратегування державної політики протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних зон за рахунок

узгодження генеральної мети – зміцнення фінансової безпеки держави з її складовими за напрямками посилення фінансової безпеки, стратегічними завданнями і пріоритетами державної політики деофшоризації економіки, що дозволяє підвищити статус проблеми протидії офшоризації та реалізувати політику в цьому напрямі в межах забезпечення економічної безпеки держави та зокрема її ключової компоненти – фінансової безпеки.

Набули подальшого розвитку науково-прикладні положення формування інституціонального забезпечення державної політики деофшоризації економіки, які відрізняються принциповим підходом, в основі якого – ідентифікація та реалізація інтеграційного потенціалу інституціонального середовища деофшоризації національної економіки на засадах його повної конвергенції провідним міжнародним практикам.

Розроблено фіскально-економічний інструментарій державної політики деофшоризації економіки. Обґрунтовано систему поєднаних між собою (за для забезпечення системної дії функцій заборони та мотивації) інструментів податкового контролю (санкції, зниження фіскального тиску, посилений моніторинг, стабілізація податкової політики) та економічного стимулювання (реєстри офшорних зон, прозорість фінансової діяльності, модернізація системи оподаткування та фіскальних відносин) економічних агентів до недопущення використання схем ухилення від сплати податків із застосуванням офшорних юрисдикцій.

Ключові слова: фінансова безпека держави, ризики та загрози, офшорні зони, юрисдикції, деофшоризація, оподаткування, трансфертне ціноутворення, інформаційні реєстри, план BEPS.

ANNOTATION

Vasylechko N. V. Strengthening of the State's Financial Security by Counteracting Offshore Taxes. – Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of Economic sciences in the specialty 051 «Economics». – Lviv University of Trade and Economics», Lviv,

2021.

The thesis is devoted to the substantiation of the theoretical and methodological bases and practical recommendations on improving the state policy of ensuring financial security of the state by counteracting tax evasion using offshore jurisdictions.

The object of research is the processes of ensuring financial security of the state in combating tax evasion with the use of offshore jurisdictions, and the subject of theoretical and methodological foundations and scientific and practical recommendations for the determination of priorities, instruments and means of state policy to ensure the state's financial security by counteracting tax evasion using offshore jurisdictions.

For the first time, the theoretical and methodical principles of the impact of tax evasion using offshore jurisdictions on financial security of the State, which are presented by the structure and list of risks and threats, the financial security of the State under Such components as budget, debt, banking, monetary-credit, currency and security of non-banking financial sector.

The theoretical and methodical bases of offshore areas usage for tax evasion have been determined, in particular, the list of the identification characteristics of ofshorization (to optimize the tax burden is added financial secrecy, application of case law, simplified and quick procedure for companies ' registration and securities issuance, currency and bank regulation evasion, financial monitoring, avoidance of trade restrictions through the use of jurisdictions-buffers), and also defined their dual influence on the financial security of the state.

The scientific-methodical instruments of counteraction against tax evasion with the use of offshore jurisdictions, which foresees the formation of the managerial system of de-offshore economy with the elements: subjective-institutional provision, Principles, direct and indirect methods of regulation, mechanisms, administrative and economic instruments, whose interaction ensures realization of functions, oriented to the joint result – strengthening of financial security of the state.

A methodological approach to the identification of risks and threats to the financial security of the State in the field of tax evasion using offshore jurisdictions is developed, which is distinguished by the introduction of a new classification trait – the areas of deoffshization policy and allows identification of a number of security threats related to simplified tax regime, electronic tax administration, transfer pricing, international treaties and double taxation avoidance standards, erosion database, exchange information, administration of foreign accounts.

The methodical approach to assessment of the environment for the use of offshore jurisdictions for tax evasion has been substantiated, and it is developed by the author's methodology of tax attractiveness assessment of countries (by the parameters: tax burden, convenience management system, the rate of economic growth, remuneration, the level of corruption and macroeconomic stability of the country), which allows identification of offshore areas, areas requiring state comparison with the tax attractiveness of Ukraine.

We proposed the approach to strateguing the state policy against tax evasion using offshore areas by agreeing a general goal – strengthening the financial security of the state with its components in the areas of strengthening the financial security, strategic tasks and priorities of the State policy of the deofficization of the economy, which allows to improve the status of problems of counteracting offshore and to implement policies in this direction within the framework of ensuring economic security of the state and in key components – financial security.

Became further development of the scientific and applied position of the formation of the institutional provision of the State policy of the deoffshore economy, which differ in a principled approach, based on the identification and implementation of the integration potential of the institutional environment of deoffshization of the national economy on the basis of its full convergence with leading international practices.

The fiscal-economic instruments of the State policy of deoffshization of the economy are developed. The system of interconnected (in order to provide a systemic action of the functions of prohibition and motivation) of tax control

instruments (sanctions, reduction of fiscal pressure, increased monitoring, stabilization of tax policy) and economic Incentives (offshore zone registries, financial transparency, modernization of tax and fiscal relations) to prevent the use of tax evasion schemes using offshore jurisdictions.

Key words: financial security of the state, risks and threats, offshore zones, jurisdiction, deoffshorization, taxation, transfer pricing, information registers, BEPS plan.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу

1. Vasylechko N., Vasylytsiv T. Advantages and disadvantages of the deoffshorization policy in Ukraine in the context of the implementation of the BEPS plan and relevant international rules. *European Journal of Economics and Management Sciences* (Vienna). № 1. 2020. P. 53-58 (0,5/0,3 д.а.; авторський внесок – визначення переваг та недоліків імплементації в Україні Плану BEPS).

Публікації у наукових фахових виданнях, що включені до міжнародних науко метричних баз:

2. Василечко Н. В., Васильців Т. Г., Левицька О. О. Удосконалення інституціонального забезпечення державної політики протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 17-22 (0,7/0,3 д.а.; авторський внесок – визначення елементів інституціонального забезпечення державної політики протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій). (наукометричні бази **Index Copernicus, Google Scholar, CrossRef, WorldCat**).

3. Василечко Н. В., Васильців Т. Г., Мульська О. П. Стратегічні пріоритети державної політики протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій. *Регіональна економіка*. 2020. № 1, С.

113-122 (0,6/0,3 д.а.; авторський внесок – обґрунтування стратегічних пріоритетів державної політики протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій). (наукометрична база **Index Copernicus**).

4. Василечко Н. В. Аспекти оподаткування дивідендів та виведення капіталу: сучасні тенденції регулювання в контексті деофшоризації. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 2. С. 101-105 (0,4 д.а.). (наукометричні бази **Index Copernicus, Google Scholar**).

5. Василечко Н. В. Інструментарій державної політики зміцнення фінансової безпеки держави: аспект протидії ухилення від сплати податків із застосуванням офшорних зон. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 4. С. 71-77 (0,54 д.а.). (наукометричні бази **Index Copernicus, Google Scholar**).

6. Василечко Н. В., Васильців Т. Г. Сутнісні характеристики, ризики та загрози фінансової безпеки держави внаслідок ухилення від сплати податків з використанням офшорних зон. *Ефективна економіка* : електрон. наук. фахове вид. 2019. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/182.pdf (0,6/0,3 д.а.; авторський внесок – обґрунтування ризиків та загроз фінансовій безпеці держави внаслідок ухилення від сплати податків із застосуванням офшорних зон). (наукометричні бази **Index Copernicus, Google Scholar, CrossRef, WorldCat**).

Публікації апробаційного характеру:

7. Василечко Н. В. Використання офшорних юрисдикцій як інструмент уникнення та ухилення від сплати податків: економіко-правовий аспект. *Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України*: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. Київ : Алерта. 2017. С. 73-76 (0,25 д.а.).

8. Василечко Н. В. Імплементация Україною правил про контрольовані іноземні компанії як один з механізмів деофшоризації економіки в умовах

євроінтеграції. *Фінансово-економічні механізми підтримки суб'єктів реального сектору економіки України в умовах дії Угоди про асоціацію з ЄС* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Київ : Алерта, 2017. (0,3 д.а.).

9. Василечко Н. В. Приєднання України до плану BEPS як один з механізмів деофшоризації національної економіки. *Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції*: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. Дубляни, 2017. С. 60-63 (0,25 д.а.).

10. Василечко Н. В. Напрями та засоби протидії офшоризації національної економіки як загрози фінансової безпеки держави. *Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Львів : МАУП, 2018. С. 277-281 (0,35 д.а.).

11. Василечко Н. В. Пріоритети та інструменти державної політики зміцнення фінансової безпеки України шляхом протидії ухиленню від сплати податків з використанням офшорних юрисдикцій. *Бізнес, цифрові інновації та підприємництво: аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Львів : ЛЕФ, 2020. С. 29-32 (0,3 д.а.).

Інші публікації:

12. Василечко Н. Чи потрібна бізнесу іноземна структура. *Юрист&Закон*. 2018. № 41. Електронне видання (0,1 д.а.).

13. Василечко Н., Данкевич О. Деофшоризації і прозорість: як зберегти бізнес. *Юрист&Закон*. 2018. № 41. Електронне видання (0,1 д.а.).